

Hem>Dina rättigheter>Brottsoffer>Ersättning>Skadestånd från gärningspersonen Skadestånd från gärningspersonen

Spanien

Hur gör jag för att kräva skadestånd eller andra former av ersättning/gottgörelse från gärningsmannen i en rättegång (brottmålsprocessen), och vem ska jag rikta skadeståndskravet till?

Enligt spansk rätt ska skadestånd normalt begäras inom ramen för brottmålsprocessen, där både det civilrättsliga och straffrättsliga ansvaret prövas. Den lokala brottmålsdomstolen (*Juzgado de Instrucción*) ger därför målsägande möjlighet att välja om de vill föra talan om enskilt anspråk i brottmålsprocessen eller väcka en civilrättslig talan för att få ersättning för den lidna skadan.

Om målsäganden förklarar att han eller hon vill föra talan om enskilt anspråk i brottmålsprocessen kan han eller hon antingen välja att låta den allmänna åklagaren för talan i målsägandens namn (detta är även fallet om målsäganden inte gör något val) eller själva föra talan (genom en advokat och rättegångsombudet).

Om målsäganden väljer att kräva skadestånd utanför brottmålsprocessen måste han eller hon väcka en civilrättslig talan i enlighet med de civilprocessrättsliga reglerna.

Ett brottsoffer kan följaktligen framställa skadeståndskrav vid domstolen på flera sätt, antingen personligen genom att biträda åtalet som civilrättslig part, eller genom en skriftlig förklaring, eller genom en advokat eller ett rättegångsombud. En skriftlig förklaring är inte nödvändig, men om en sådan inte görs väcker åklagaren både en civilrättslig talan och åtal i brottmålet.

Du kan få hjälp med att fylla i ansökan från de kontor för stöd till brottsoffer (*Oficinas de Asistencia a las Víctimas del delito*) som finns i alla autonoma regioner, i nästan alla provinshuvudstäder samt i andra städer. Vid terroristbrott kan du få hjälp från Spaniens högsta domstols kontor för information och stöd till offer för terrorism (*Oficina de Información y Asistencia a Víctimas del Terrorismo de la Audiencia Nacional*).

I vilket skede i brottmålsprocessen bör jag lägga fram mitt skadeståndskrav?

Du kan lägga fram ditt skadeståndskrav när som helst under rättegången, förutsatt att kravet läggs fram innan huvudförhandlingen inleds. Så snart den lokala brottmålsdomstolen har underrättats om att det finns en målsägande ger den dig möjlighet att lägga fram ditt skadeståndskrav under utredningsfasen.

Vad kan jag kräva skadestånd för, och hur bör jag lägga fram skadeståndskravet (ange en totalsumma och/eller specificera de olika förlusterna, förlorad vinst och ränta)?

I ansökan bör skadorna och det sökta beloppet specificeras. Ansökan bör innehålla alla relevanta fakturor och prisuppgifter som stöder skadeståndskravet. Dessa undersöks senare av domstolens expert.

Finns det en särskild blankett för skadeståndskrav?

Nej.

Vilken bevisning måste jag lägga fram för att styrka mitt skadeståndskrav?

För att styrka ditt skadeståndskrav bör du lämna in alla relevanta fakturor och prisuppgifter som stöder ditt krav. Om du har ansökt om rättshjälp måste du styrka din inkomst och dina tillgångar.

Finns det domstolsavgifter eller andra kostnader som är kopplade till mitt skadeståndskrav?

Nej.

Kan jag få rättshjälp före och/eller under förfarandet? Kan jag få det även om jag inte är bosatt i det land där förfarandet äger rum?

Som brottsoffer har du ända från din första kontakt med myndigheter och tjänstemän rätt att få information om hur du gör för att få tillgång till juridisk rådgivning och försvar, och i förekommande fall på vilka villkor hjälpen är kostnadsfri. Denna information tillhandahålls också av kontoren för stöd till brottsoffer.

Som brottsoffer kan du inte din begäran om rättshjälp till den tjänsteman eller myndighet som har informerat dig om hur du gör för att få tillgång till juridisk rådgivning och hjälp, och i förekommande fall när sådan hjälp är kostnadsfri. Tjänstemannen eller myndigheten vidarebefordrar begäran och åtföljande dokumentation till berört advokatsamfund.

Din begäran kan även lämnas till kontoren för stöd till brottsoffer, som sedan vidarebefordrar begäran till berört advokatsamfund.

I regel kan alla medborgare ta hjälp av juridiska rådgivningstjänster för att få information om lagstiftningen. Dessa tjänster tillhandahålls av advokatsamfundet i respektive domkrets.

För att få tillgång till tjänsterna måste du fylla i ett formulär som finns på domstolarna, justitieministeriet och andra statliga myndigheter och styrka att du saknar tillräckliga medel. Du måste lämna din begäran till advokatsamfundet i respektive domstols domkrets eller till domstolen i vars domkrets du har hemvist om brottmålsprocessen ännu inte har inletts. Så snart brottmålsprocessen har inletts kan du få gratis rättshjälp när som helst, förutsatt att du personligen närvarar vid rättegången.

Om du har utsatts för könsbaserat våld behöver du inte först styrka att du saknar tillräckliga medel för att få rättshjälp.

Om du är offer för terrorism kan du också få rättshjälp.

Som brottsoffer kan du ansöka om rättshjälp i Spanien om du är medborgare i en EU-medlemsstat och kan styrka att du saknar tillräckliga medel.

Oavsett om du har medel att inleda ett rättsligt förfarande eller inte har du rätt att få rättshjälp, och får omedelbart rättshjälp om du är offer för könsbaserat våld, terrorism eller människohandel, eller om du är minderårig eller har en intellektuell funktionsnedsättning eller psykisk sjukdom och har utsatts för övergrepp eller misshandel.

Om offret har avlidit gäller denna rättighet även efterlevande, förutsatt att de inte hade med brottet att göra.

I rättshjälpshänseende räknas du som brottsoffer när en anmälan görs eller en talan väcks eller när en brottmålsprocess inleds beträffande något av ovan nämnda brott. Du behåller ställningen som brottsoffer så länge brottmålsprocessen pågår eller om processen avslutas med en fällande dom.

Rätten till rättshjälp går förlorad så snart en frikännande dom vinner laga kraft, eller efter att ärendet har vilandeförklarats eller lagts ned på grund av att brottet inte gått att styrka. Brottsoffret blir dock inte skyldig att ersätta kostnaderna för de förmåner som beviljats fram till dess.

I de olika förfaranden som kan inledas till följd av att du utsatts för något av de angivna brotten, och särskilt i förfaranden som rör könsbaserat våld, måste du biträdas av samma advokat, förutsatt att detta garanterar din rätt till försvar.

Du har rätt till rättshjälp om din och familjens årsinkomst inte överstiger

två gånger det statliga inkomstbasbelopp (*Indicador Público de Renta de Efectos Múltiples* – IPREM) som gällde då ansökan gjordes om de aktuella personerna inte ingår i någon familjekonstellation; inkomstbasbeloppet är ett årligt fastställt index som används för att fastställa vissa förmåners belopp eller tröskelvärdet för att få tillgång till vissa förmåner, bidrag eller offentliga tjänster,

två och en halv gånger det statliga inkomstbasbelopp som gällde då ansökan gjordes om de aktuella personerna ingår i en familjekonstellation bestående av färre än fyra personer,

tre gånger det statliga inkomstbasbeloppet om de aktuella personerna ingår i en familjekonstellation bestående av fyra personer eller fler.

Om du beviljas rättshjälp behöver du inte betala följande kostnader:

Kostnader för tidigare juridisk rådgivning.

Arvoden för advokat och rättegångsombud.

Kostnader till följd av offentliggörandet av kungörelser i officiella kungörelseorgan.

Depositionsavgifterna för att inge vissa överklaganden.

Ersättning till sakkunniga.

Du har dessutom 80 procents rabatt på kostnaderna för notariehandlingar och intyg från fastighets- och handelsregistren.

När kan brottmålsdomstolen avvisa eller vägra att pröva mitt skadeståndskrav mot gärningsmannen?

Vid **våldsbrott och sexualbrott** behöver domstolen i regel göra en bedömning av huruvida det rör sig om ett avsiktligt (uppsåtligt) våldsbrott eller sexualbrott och slå fast detta i det domstolsavgörande som avslutar brottmålsprocessen. I domstolsavgörandet måste det slås fast att det finns ett tydligt orsakssamband mellan brottet och skadorna eller hälsobesvärerna eller i förekommande fall dödsfallet.

I det domstolsavgörande som avslutar brottmålsprocessen kan det även förordnas att förfarandet ska vilandeförklaras eller avslutas.

Enligt den spanska strafflagstiftningen bör ett mål vilandeförklaras om det inte har gått att styrka att det brott som målet rör har begåtts, eller om det har slagits fast att brottet har begåtts men att det saknas tillräcklig bevisning för att anklaga en eller flera enskilda personer för att vara gärningsmän, medbrottslingar eller medhjälpare.

Ärendet bör läggas ned om det inte finns något som tyder på att den gärning som har gett upphov till rättsprocessen har begåtts, om gärningen inte var brottslig eller om de som anklagas för att vara gärningsmän, medbrottslingar eller medhjälpare verkar sakna straffrättsligt ansvar.

Vid **terroristbrott** måste domstolen vanligtvis göra en bedömning av huruvida det enligt tillämplig lagstiftning finns ett civilrättsligt ansvar för gärningarna och skadorna. Beviljandet av stöd och förmåner enligt den spanska terroristlagstiftningen omfattas av de principer för ersättning som fastställs i den europeiska konventionen om ersättning åt offer för våldsbrott.

Kan jag överklaga ett sådant beslut eller söka andra former av ersättning/gottgörelse?

Om undersökningsdomaren (i en domstol eller rättslig myndighet) beslutar att avsluta förfarandet – dvs. lägga ned ärendet – kan brottsoffret överklaga beslutet om han eller hon personligen närvarade vid rättegången och om enskilt åtal har väckts.

Enligt den spanska strafflagstiftningen bör ett mål vilandeförklaras om det inte har gått att styrka att det brott som målet rör har begåtts, eller om det har slagits fast att brottet har begåtts men att det saknas tillräcklig bevisning för att anklaga en eller flera enskilda personer för att vara gärningsmän, medbrottslingar eller medhjälpare.

Ärendet bör läggas ned om det inte finns något som tyder på att den gärning som har gett upphov till rättsprocessen har begåtts, om gärningen inte var brottslig eller om de som anklagas för att vara gärningsmän, medbrottslingar eller medhjälpare verkar sakna straffrättsligt ansvar.

Vid **våldsbrott och sexualbrott** krävs i regel ett avgörande som vunnit laga kraft och inte längre kan överklagas för att ett brottsoffer ska kunna ansöka om de olika former av lagstadgat stöd som han eller hon har rätt till. Det beslut som avgör brottmålsprocessen får därför överklagas inom den föreskrivna tidsfristen och med hjälp av de rättsmedel som anges i beslutet.

Om domstolen tildömer mig skadestånd, hur ser jag till att domen mot gärningsmannen verkställs och vilken hjälp kan jag få för att se till att så sker?

Staten betalar hela eller delar av stödet om gärningsmannen har förklarats delvis insolvent.

Staten övertar dina rättigheter mot den part som är civilrättsligt ansvarig för brottet, upp till hela det belopp i preliminärt eller slutligt stöd som du har beviljats som brottsoffer eller stödmottagare.

Staten kan väcka regresstalan mot den part som är civilrättsligt ansvarig för brottet för att kräva full eller delvis betalning av det beviljade stödet.

I förekommande fall sker verkställigheten genom det administrativa indrivningsförfarandet. Detta gäller bland annat i följande fall:

Om det i det lagakraftvunna domstolsavgörandet slås fast att inget brott har begåtts.

Om både du som brottsoffer och de personer som är ekonomiskt beroende av dig efter utbetalningen av stödet av något skäl fick full eller delvis ersättning för de lidna skadorna under de tre år som gått sedan stödet beviljades.

Om stödet erhöles grundat på falska eller medvetet ofullständiga uppgifter eller på annat bedrägligt sätt, samt vid medvetet utelämnande av omständigheter som skulle ha lett till att det begärda stödet hade nekats eller minskats.

Om den ersättning som beviljats i domen är lägre än det preliminära stödet.

Detta sker genom att staten intervenerar i det pågående straff- eller civilrättsliga förfarandet. Detta påverkar dock inte den civilrättsliga talan som den allmänna åklagaren kan väcka.

Brottsoffer kan få all information de behöver från de relevanta kontoren för stöd till brottsoffer, eller vid terroristbrott från Spaniens högsta domstols kontor för information och stöd till offer för terrorism.

Kontoren för stöd till brottsoffer informerar om vilka möjligheter det finns för dig som brottsoffer att påverka när det gäller fängelsedom och gör vad som krävs för att du ska kunna utöva dina lagstadgade rättigheter.

Om du är ett offer för terrorism ger Spaniens högsta domstols kontor för information och stöd till offer för terrorism dig tillgång till de informationskanaler som behövs för att du ska få reda på allt du behöver i samband med verkställigheten av fängelsedom och hela vägen fram tills straffet har avtjänats. Detta gäller särskilt i ärenden där förmåner beviljas eller intagna frigges. Inom ramen för handläggningen av ersättningsmål informerar kontoret dig som brottsoffer dessutom om hur du gör för att få intyg på de lagakraftvunna domar som meddelats, beslut om att inte verkställa civilrättsliga skadeståndsanspråk och andra handlingar som krävs för att handlägga det lagstadgade stödet.

Senaste uppdatering: 30/08/2019

Sidans nationella språkversion sköts av respektive medlemsland. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Europeiska kommissionen fritar sig från allt ansvar för information och uppgifter i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.